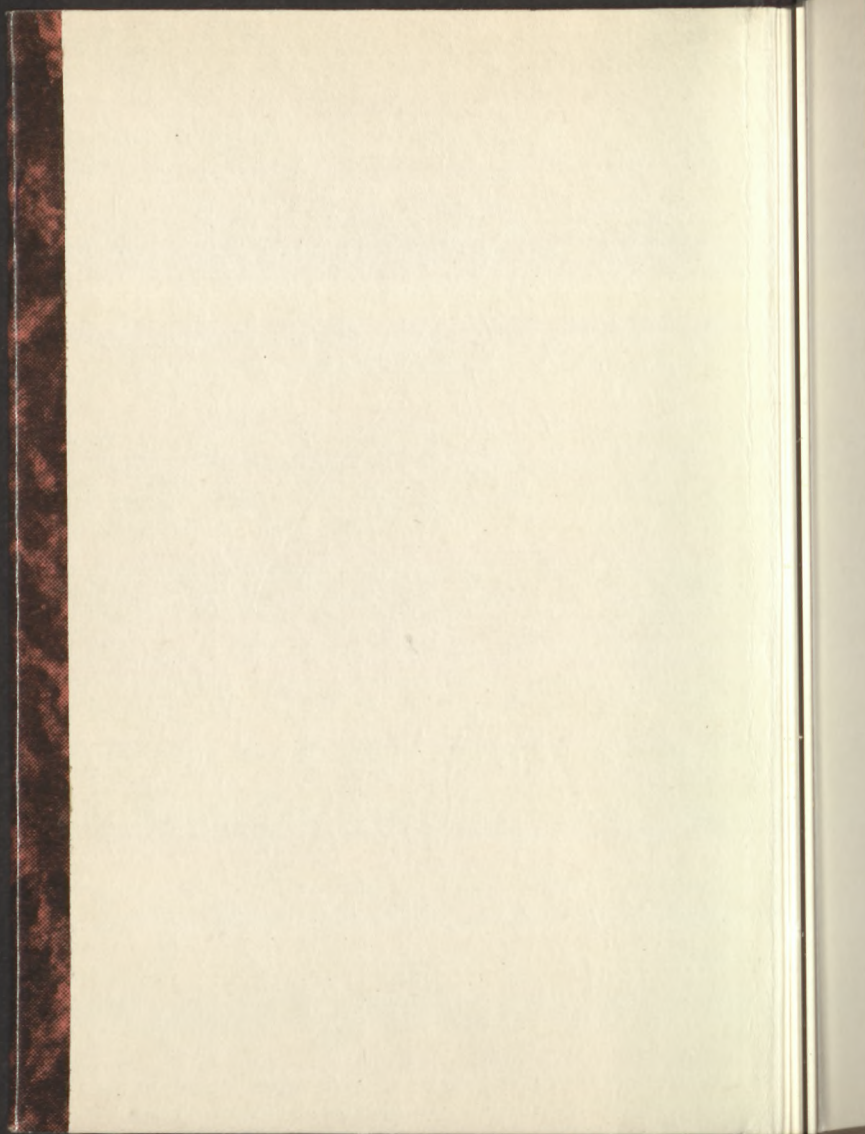
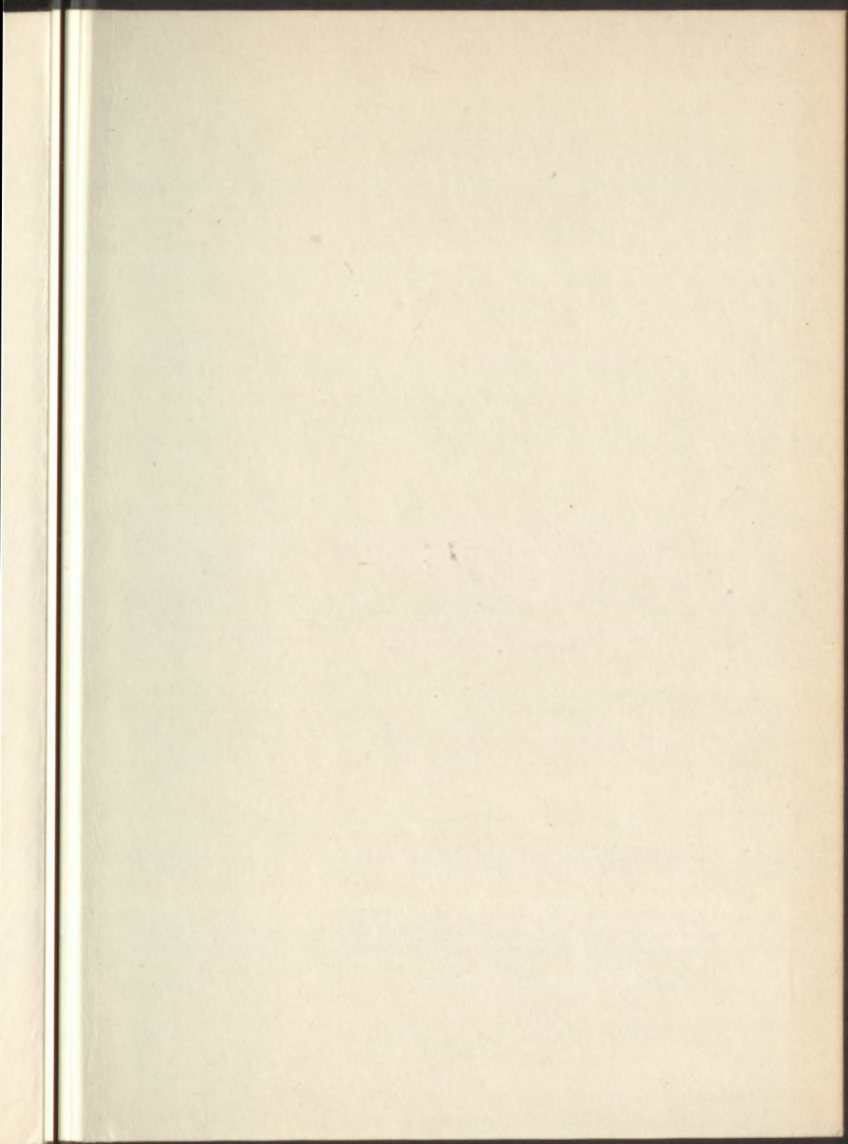
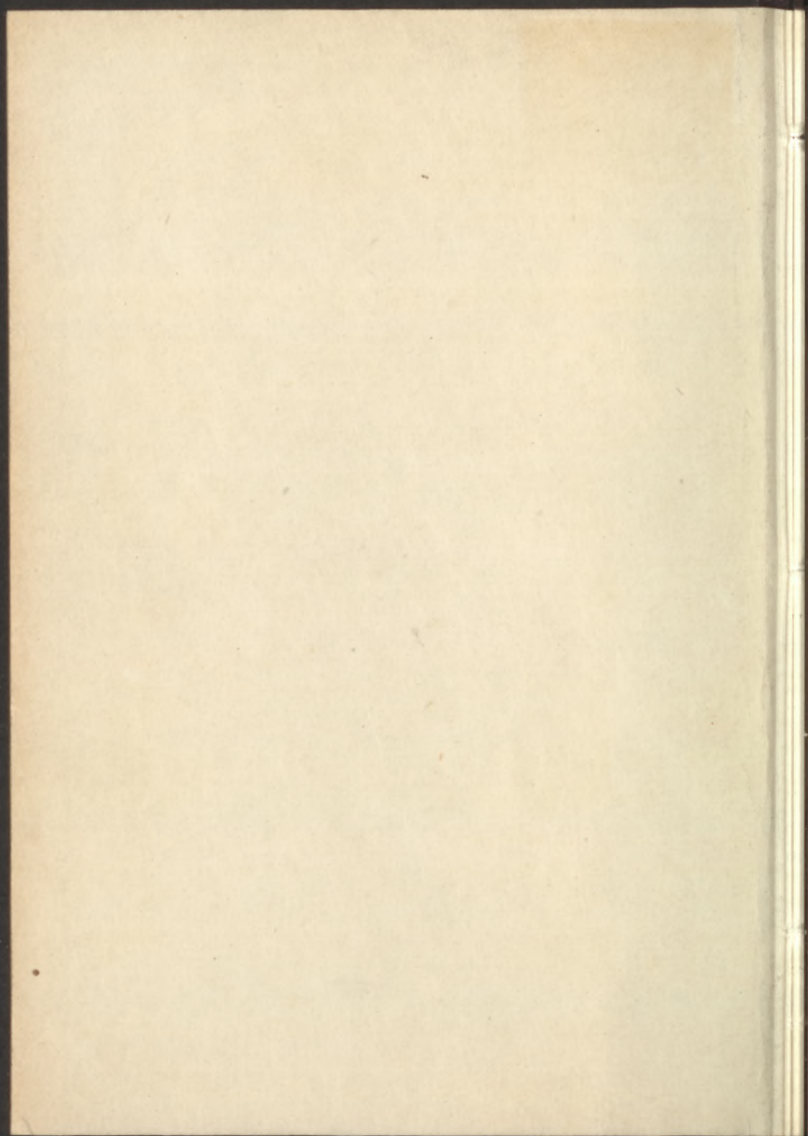

293.026

293028

KULISSZA KÖNYVTÁR

SZERKESZTI: GÁBOR JENŐ *

*
A LEPEDŐ FÉLISTENEI
ÉS DÉMONJAI A VÁSZON
MÖGÖTT.

Irták: KARINTHY, HARSÁNYI, KÖVÁRY, GÁBOR
(KARRIKATURÁK, HUMORESZKEK.)

KÖNYV SÁNCERÉ

„EGYETÉRTÉS“ FILMVÁLLALAT

Budapest, VII., Erzsébet-körut 1.

Forgalomba hozza az „Orion“ filmgyár 1921—1922. évi nagy attrakcióit, köztük a „Deésy-Hollai“ képeket.

Magyar-Osztrák Filmipari R.-t.

Budapest, VII., Erzsébet-körut 4.

ez idei slágerei :

**MOZART,
SCHAKLETON,**

**PYGMALION,
A SZENZÁCIÓ.**

Engel H.-Emelka Konzern filmkölcsonzó vállalata
Budapest, VIII., Röck Szilárd-utca 12. sz.

Az 1921—1922. évi gazdag programjában többek közt 3 Basserman-film, a Tarzan boszszuja c. amerikai film és egy Olaf-Fönss-kép szerepel, melyek eseményei az új szezonnak.

„UNIÓ“ FILMIPARI R.-T.

Budapest, V., Ferencz József-tér 6. szám.

Az 1921—22. évi filmslágerei: „Büvös szemek“, „Bostonvillei kaland“, „A fenevadak királynéja“ s több amerikai és olasz kép.

MOZIHUMOR

AVAGY

HOGY FESTENEK A LEPEDŐ FÉLISTENEI
ÉS DÉMONJAI A VÁSZON MÖGÖTT

RENDEZTE

GÁBOR JENŐ

A FELVÉTELEKET KÉSZÍTETTE

GEDŐ LIPÓT és
MAJOR HENRIK

BUDAPEST, 1921.

A "KÉPES MOZIVILÁG" KIADÁSA

E könyvben közölt bármily
szövegnek vagy rajznak bár-
mily formában való fel-
használása, ugy szintén a
fordítás joga a szerzőké.

293026

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR	
N. Növekedéskönyvtár	
1956. évi	3176 SZ.

ÁLTALÁNOS RÉSZ

A MOZI KELETKEZÉSE, LÉNYEGE, MULTJA, JELENE GYANÁNT ÉS VISZONT

— Székfoglaló, mellyel ha akadémiai tagságba nem is, de egy moziszékhöz minden esetre be lehet ülni. —

Ha a mozi fejlődésének történetét akarjuk tárgyalni — s miért ne akarnok — szóval, ha a mozi lényegét és fejlődését akarjuk vizsgálni, kutatni, elemezni és búvározni, önkéntelenül felmerül előttünk az a fogas kérdés, hogy hát voltaképen mi is az a »mozi«? A kérdés semmiesetre sem oly könnyű, mint például az, hogy: ki a kedvenc moziszinésznője, sőt felette alkalmas arra, hogy a tudósok hajbakapjanak rajta.

A mozi, mint társasjáték

Mi hát a mozi? Korábbi szaktudósok fel fogása szerint »mozi« alatt egy társasjátékot kell érteni. Ha egy nagy teremben emberi élőlények helyezkednek el szorosan egymás mellett avégett, hogy a terembe beszürendő, ugynevezett sötétségben ülve, kezük tapogatódzása révén meggyőződést szerezzenek arról, vajjon a tőszomszédságukban levő szék üres-e vagy sem, a játékosok le szó-

rakozását »mozi«-nak nevezhetjük. A tapasztalat szerint a szomszédhelyen ülő játszótárs rendszerint egy hölgy, egy aranyos kis baba, aki rendszerint nagyon csinos, ami viszont nem zárja ki azt, hogy néha egy kicsit csintalan legyen. Ime, világos, hogy a mozihoz feltétlenül sötétségre van szükség,

Viszont az elmondottakból kitűnik, hogy az említett társasjáték közben, a fehér lepedőre való vetítés csak ürügy arra, hogy a mozihelyiségben sötétség legyen.

A mozi főalkateleme

Más tanítás szerint a »mozi« lényeges alkateleme: a lepedő. A lepedő finomsága nem fontos, de azért az ágylepedő használata még sem ajánlatos, mert az, különösen fiatal házassagnál, ingerlően hat. Fő, hogy a lepedőt úgynevezett »film«-anyag segélyével, fény sugarak útján, különböző alakú foltokkal be lehessen piszkítani, amely foltok azután alkalmat adnak a társasjátékot űzőknek, hogy kitalálják: vajjon egyik vagy másik folt, melyik emberi lény alakjához hasonlít leginkább? Sajnos, eddigelé kevés élőlény alakját sikerült a lepedőn felismerni, ami azonban még nem zárja ki azt, hogy film-attrakcióról beszélhessünk. A lepedőn felismert és fel nem ismert foltokat igen találóan »mozi-

színész -eknek és moziszínésznők-nek nevezte el a szaktudomány.

A többszörösen felismert foltnak a bölcs emberiség egy közösen megállapított megjelölést adott, amely rendszerint azonos a valóságban élő, annak az emberi lénynek a nevével, akihez a folt leginkább hasonlít. Erdemes feljegyezni, hogy eddigelé bizonyos „Psilander” elnevezésű foltot ismertek fel legszívesebben a lepedőn. De az említett foltokban egyesek hallatlan vakmerőséggel néha tárgyak, vidékek felismerését is belemagyarázzák. Több ízben sikerült például a társasjátékot űzőknek gyönyörű fővárosunk egyes kies, poétikus tájainak felismerését belemagyarázni. (Teleki-tér, Cséri-féle szemételep stb.)

A mozi keletkezése

Ami a mozi keletkezésének idejét illeti, kétségtelen, hogy ezt már a legrégibb időben ismerték, mert hiszen — mint ezt a régi annalesekből jól tudjuk — a mozi egyik nélkülözhetetlen alkateleme: a lepedő, az ókor népei előtt sem volt egészen ismeretlen. Könnyen elképzelhető továbbá, hogy az egyiptomi sötétség idején szintén akadtak élelmes vállalkozók, akik a nagy sötétséget mozi céljaira kiaknázni igyekeztek.

A mozival szorosan összefügg még a mozi-jegy, épen úgy, mint például a kenyérrel a

kenyérjegy, de az utóbbi az előbbi pótolhatja, különösen az u. n. moztulajdonosoknál, amennyiben a mozi jegy kenyeret juttat nekik.

A mozi és a színház

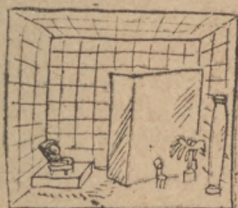
Ujabban a mozinak erős konkurenciája akadt az u. n. színház nevű társasjátékban. Üzleti vállalkozók ugyanis rájöttek arra, hogy azokat a mozgásokat, amelyeket a lepedőre vetített foltok vagyis moziszinészek végeznek, egyes emberi lények könnyen megtudják utánozni a való életben egy e célra készült emelvényen, az ugynevezett színpadon. A szegény nézőnek ez esetben megvan az az előnye a mozival szemben, hogy az »élő« foltokat könnyebben felismerheti a színpadon, mint a lepedőn. Ennek ellenére nem hosszú jövőt jósolunk ennek a társasjátéknak, mert — hiába, mégis csak a mozi a jövő!

FILMMŰVESZETI KISLEXIKON

Laikusok számára keserves tapasztalatok után írta GÁBOR JENŐ,
tanulmányos ábrákkal ellátta MAJOR

A RENDEZŐ

A rendező az oroszlán, illetve a tigrisfaj egyik legrettegettebb csoportjába sorozható. Ábrázata rendszerint mogorva és komor s már ebben is hasonlít az említett fajhoz. Miként az oroszlán vagy tigris, ő is idejének java részét a barlangokban (v. ö. atelier) tölti. A rendező barlangja nagy és tágas oda,

azonfelül rendkívül világos, amiben viszont különbözik a tigriséétől, amely tudvalevőleg a sötét barlangokban lakozik. A rendező hangulatára rendkívül befolyással van az időjárás. A rossz időjárásnak a legnagyobb ellensége, ha csunya idő van, vagyis ha esik az eső, rendkívül levert, ilyenkor legveszedelmesebb eléje kerülni. Ilyenkor rendszerint behúzódik barlangjába, ahol egész napon át morog és le nem csillapítható dühvel káromkodik. Mindazonáltal, hogy rossz kedvét csillapítsa, különös szórakozást talált ki a maga számára. Törbe csalt ellenségeit (v. ö. moziszinész, mozistar stb.)

egy különös alaku játékszer (v. ö. felvevő-gép) elé állítja s ilyenkor abban leli kedvét, hogy velük a legkülönbözőbb mozdulatokat végezteti. Miközben támadásra mindig készen áll, addig kinozza ilyenkor áldozatait, amíg azok engedelmeskedve, minden tekintetben követik parancsait. Viszont amelyik ellen-

sége nem teljesíti hűen parancsait, azzal röviden végez, vérbenforgó szemekkel támad reá és sokszor csaknem szétmarcangolja. A mondottakból tehát kitűnik, hogy a rendezőnek, ha rossz hangulatban van, nagy öröme telik abban, ha ellenségeit megkinozhatja. Viszont ha szép idő van odakün, akkor ő is jókedvű s miként az orosz-

lán, a sivatag királya, ő is előbujik barlangjából. Ilyenkor aztán szeret elcsatangolni a pusztában, a természetet nagyon szereti s a legszebb tájakat felferi (v. ö. filmmotivum, szűzsé stb), miközben a napfényben sütkeznek vagy játszik. Előbb említett szórakozásáról ilyenkor sem mond le. Környezetétől kísérve, ellenségeivel ugyanazt a kizó játékot üzi, mint bent a barlangjában s ha kihozzák sodrából, ilyenkor is kész szétmarcangolni egyik vagy másik áldozatát. Oditása sokszor messze elhallzik a pusztában.

A rendező, akárcsak a ragadozó mozistar-faj, roppant öntelt és hiulény, szereti, ha ellenségei meghunyászkodva körülállják s különösen akkor boldog, ha elismerik róla, hogy ő a sivatag (v. ö. film-művészet) királya.

Egyébként meg lehet állapítani, hogy ellentétben a ragadozó mozistar-fajjal, nem olyan szapora, mint amaz, sőt ellenkezőleg meglehetősen ritka faj,

amely kevés példányszámban él a földön s közöttük is kevés van olyan, aki valóban megérdemli a sivatag királya elnevezést.

Első hely illeti Márkus polyhistort,
Kettőt szeret szörnyen — filmet és disznótort.

Rendezés Mestere a népszerű Deéry,
Filmjeit mindenki csodálattal nézi.

— Pál utcai fiúk — lám, csak mostanába'
iratkoztak be az „V-ik osztály”-ba.

Nevével hire is már oly magasra nő,
Akár csak egy sudár szép erdei fenyő.

Hogy filmrendezők közt van sok jó erő itt,
Egyik példának im, felhozom Geröffyt.

Handwritten signature or inscription, possibly reading 'M. Damó' or similar, in a cursive script.

Mióta Damóvai rendeztet az Ástra,
Jelszava a gyárnak: Sic itur ad astra!

Ő nyájas szemlélő egy percre állj meg itt,
Egy új tehetséget ismerj meg: Bolváryt.

A m
ozik.
étért
ragad
Sokszor
v. ö,

sek, m
faj is.
plcsó
faj éle
mozist
ellens
vizik
nyerjé
Tov
mozis
népda
piros
mivel

A MOZISTAR

A mozistar a nőstény ragadozók csoportjába tartozik. Legfontosabb tápláléka a főszerep, amit a létért való küzdelemben sokszor véres verejték árán ragad magához az erre szintén éhes riválisai elől. Sokszor hetekig sőt hónapokig lesben áll fészkeben (v. ö. budoir), majd keselyű módjára lecsap egy-egy

nagyobb főszerepre, hogy aztán röviden végezzen vele, vagyis — agyon üsse azt . . . A mozistart filmre is fel szokták venni, ilyenkor ő a lelke a filmnek, ami viszont nem is igaz, mert a mozistar a leglelketlenebb lény, amint ezt gyakran van alkalmunk látni, t. i. amikor a reá leselkedő himnemű áldozatait tönkreteszi a filmdarabokban, vagyis kifacsarja őket, mint a citromot. Innen magyarázhatjuk aztán azt, hogy az olasz mozistar-ragadozók miért olyan hire-

sek, mint például az a Menichelli nevű ragadozó-faj is. (Könnyű nekik, amikor Olaszországban oly olcsó a citrom!) Amint láthatjuk tehát e ragadozó-faj életét tárgyazó filmdarabban (v. ö. filmsláger) a mozistar viszi a főszerepet, jobban mondva félős ellenségei (v. ö. filmgyárigazgató, rendező stb.) viszik nekik a főszerepet, csakhogy kegyét megnyerjék s ezáltal sújtó haragját elkerüljék.

Továbbá: már régi tudósok megállapították, hogy mozistarnak születni kell, ennél fogva az a bizonyos népdalbeli kisleány, aki rózsabokorban jött a világra piros pünkösdi napján, sose lehet mozistar. Viszont, mivel a tudósok állítása szerint mozistarnak születni

kell, ebből egy igen súlyos tévhit keletkezett, az t. i., hogy minden eddig született és ezután születendő nőnemű lény azt állítja, hogy ő egy született mozistar. A mondottakból az is kitűnik, hogy a mozistar az úgynevezett gyenge nemhez tartozik, annál is inkább, mert amint ezt már szintén leközgeztük, a mozistar rendszerint gyenge ahhoz, hogy nem-et mondjon, ha egy-egy főszerepet kínál fel neki.

A mozistar hasonlít részben a papírpénzhez is, mert őt is, miként a papírbankót, szériákba szokás sorozni. (Igy van pl. Henry Porten-seria, Lenkeffy-seria stb.) Némelyik mozistarnak van egy jellemző szokása és pedig az, hogy amikor filmre vesz fel, a gép előtt — talán azért, hogy ellenségeit tévedésbe ejtse — lehetőleg életlenné igyekszik magát tetetni. Ilyenkor aztán úgy mozog a felvevő-gép előtt, mint egy darab fa. A mozistar különben nagyon hiu lény, szereti ha nevét sokat emlegetik. Tehát, amint látjuk, fontos nála a név. (De azért névtelen leveleket is figyelembe vesz, amelyeket titkos hódolói küldenek neki.)

Végül fel kell jegyeznünk, hogy a ragadozók közt a mozistar a legszaporább faj, sőt egyes tudósok szerint a világ kímulása után, a mozistar az egyedüli faj, amely túl fogja élni a többi élőlényeket.

ett, az
szüle
üle
ünik,
hez
szin-
nge

seria,
n egy
filmre
lensé-
lette-
enkor
előtti
külön-
nével
átjuk
vtelen
yekel

gy a
orább
világ
li faj
yeket

Ki a legnépszerűbb a vásznon mesemód?
R. Lenkeffy Ica, a legszebb „Masamód“

Hizelgésnek látszik, de be kell vallani,
Sok mozirajongó kedvence Hollay.

Ki a pesti vizet issza —
Lucy Bécsből vágyik vissza

Vérbeli filmdiva, a fess Mattyassovszky,
Játékban nűánszot legjobban ő hoz ki.

Takács Iliről a fáma azt tartja,
Hogy a Starnak ő most a legszebbik starja.

Démonibb divánk nincs Igalits Sandinál,
Ezer férfi szeme feléje kandikál.

Külföldről az idén egy szép divát vont el
Egyik gyárunk. Neve: Saci von Blondel.

Ha feltűn' alakja a filmen vagy korzón,
Sok férfit rabul ejt szívetorzón.

Népszerű színésznőt mutat be e kép itt,
Ki nem ismeri még Pesten Becker Bábty?

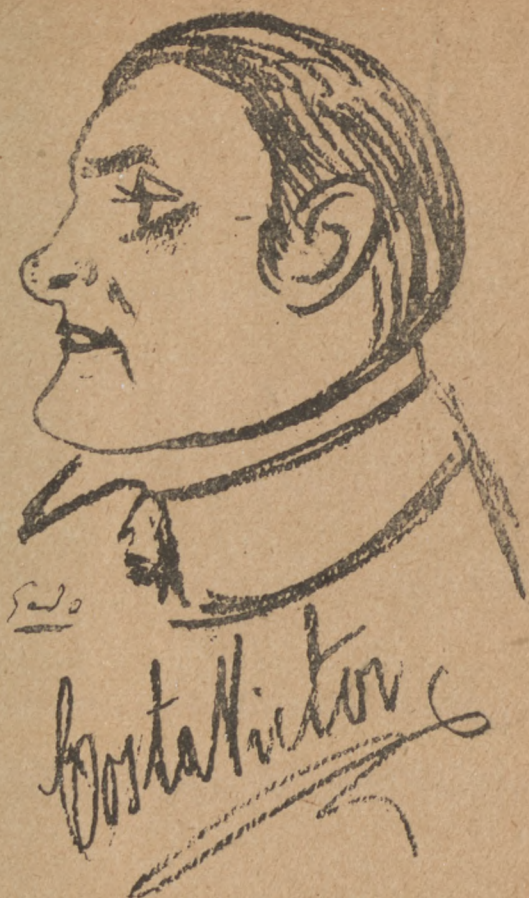
Eme arc, ki Asta Nielsenhez hasonlít.
Új színésznőt mutat be: Gáthy Rózsit.

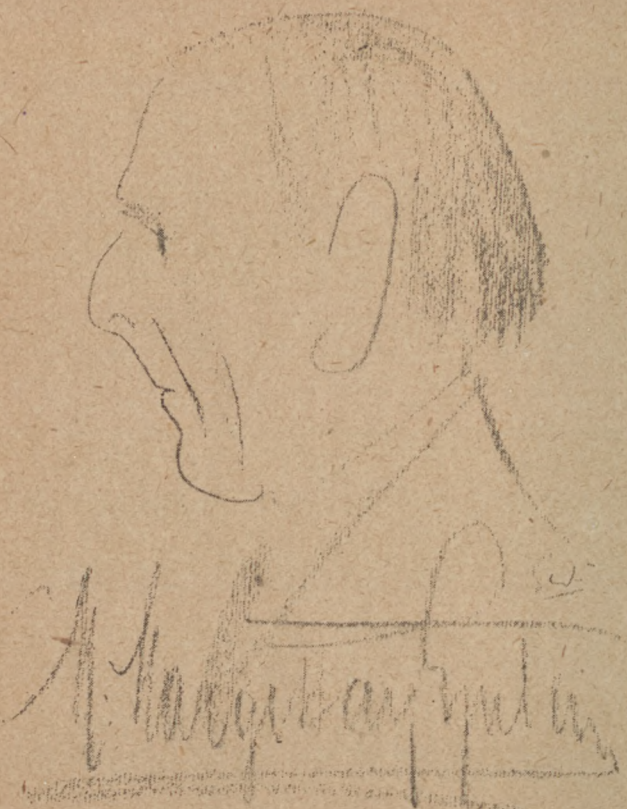
Most tűnt fel a filmen, jövője biztató:
Mozicsillag lesz még, Szentiványi Kató.

Irigyellek téged Petrovits Szvetozár,
Akit minden bakfis a szívébe bezár.

Elegáns és ügyes filmművész Costa
Szerelmes levelet hoz neki a posta.

A mozilepedőn kitűnő intrikus,
Viszont az életben nagyon szimpatikus.

Trükköt a filmen, bármilyen veszélyes,
Bravurral játsza meg az életben — Dénes.

Tehetsége engem szintén felbátorít,
Hogy megdicsérjem a derék Bátorit.

Habár
s e k
ltának
yikük
drama
utatko
amatu
kata, v
nlékez
től ab
erint

ény, dr
ajlamá
ik (A
erfölo
robb
rálya)
g a k
tre ad

A DRAMATURG

Habár a tudósok már sokat foglalkoztak a terem-
tés e különös lényével, a dramaturg-faj rendkívüli
voltának természetrajzát pontosan megállapítani
egyiküknek sem sikerült idáig. Annyi bizonyos, hogy
a dramaturg és a majomfaj között sok rokonvonal
mutatkozik. Ezt abból is megállapíthatjuk, hogy a
dramaturg is két lábon járó lény, azonkívül koponya-
alkata, valamint arcberendezése is sok tekintetben
emlékeztet az említett fajéra. Viszont a szóban forgó
fajtól abban különbözik, hogy a dramaturg rend-
szerint fent hordja az orrát. Megállapítást nyert

továbbá, hogy a dramaturg agy-
tekervényeinek nagy számánál
fogva szintén a magasabb értelmi-
ségű lényekhez sorozható. Mig
azonban a majom testét szőrzet
borítja, addig a dramaturg tollal
ékeskedő lény. Ezzel egyidejűleg a
fajrokonságot azzal is bizonyí-
thatjuk, hogy a dramaturgban is
megvan az utánzó ösztön. Ha pél-
dául bizonyos emberi lény (v. ö.
író, költő) elkövet valamit (v. ö. re-
gény, dráma) ezt megfigyelve a dramaturg, utánzó
hajlamánál fogva ugyanazt szintén elkövetni igyek-
szik (v. ö. scénárium). A dramaturg e ténykedésére
szerfölött büszke, ami viszont sokszor egyik legna-
gyobb ellenségének, a rendezőnek (v. ö. sivatag
királya) haragját hívja ki maga ellen. Ebből kifolyó-
lag a két ellenfél között sokszor a legélesebb ellen-
tétre adódik alkalom, sőt az ellentét köztük nagyon

gyakran véres párviadallá fajul. Ilyen párviadal rendszerint a rendező barlangjában (v. ö. atelier) szokott lefolyni. A két ellenfél közti összetűzést viszont egy

ismert ragadozó faj, az ugynevezett mozistar igyekszik a maga számára kihasználni. A mozistar ugyanis harmadiknak belépve a küzdelembe, rendszerint ahhoz huz jobban, amelyik félnek több esélye van a győzelemre. De nem ritka eset, hogy a hármas küzdelem

ben maga a mozistar esik áldozatául a másik két fél valamelyikének.

A dramaturg meglehetősen termékeny faj (v. ö. filmszüzsé, filmdarab), melegágya a már említett üvegház (v. ö. atelier) és ha ebbe a környezetbe kerül (v. ö. filmgyár), meglepő gyorsan fejlődik.

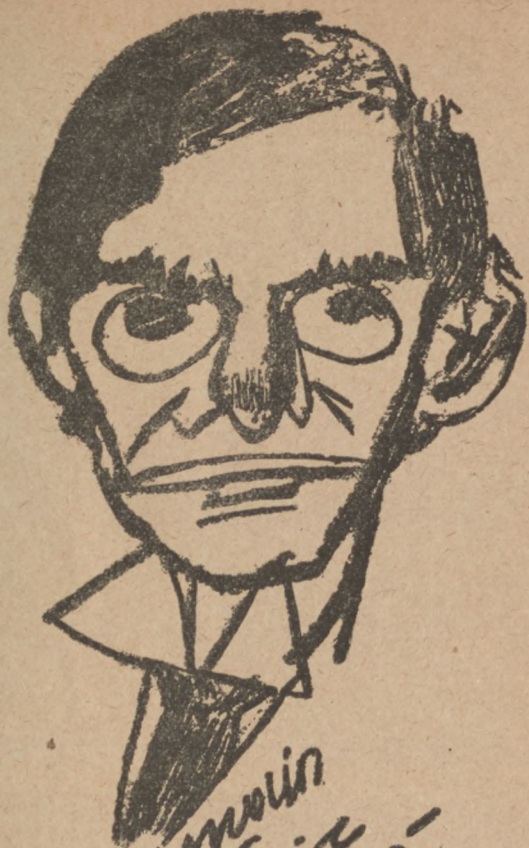

Sajta László.

Fürdik tejben, fürdik vajba',
Jó a sora, azért — Vajda.

Filmtéma-bőségben nem veri le senki,
A Star sok sikerét neki köszönheti.

*Simonin
Lőrincsi Fráncz*

E szigorú arc itt a nagy filmdiktátor,
Ki sikere révén sok pénzt belapátol.

Sikerben neki is volt már bőven része,
Mulatván szkeccsein a mozinak népe.

Tudja azt jól Forró Pál,
Hogy a siker miből áll!

A sikerek felé Pásztor gyorsan halad.
Van benne kitartás és erős akarat.

1910. évi pályázat.

Baloghné a jeles filmtéma-kereső,
Sok jó szüzsé révén lett hamar neves ő.

A SEGÉDRENDEZŐ

A segédrendezőt (v. ö. samesz, kellékes) részint a róka-faj, részint a vizslafaj tulajdonságaival ruházta fel a teremtés. A segédrendezőnek, miként a vizslának rendszerint nagy elálló fülei vannak's valamint az utóbbi fajnak, úgy a segédrendezőnek is nagy-

szerű szimatja van. Viszont nem mindennapi leleményessége és fondorkodó gondolkozásmódja a róka-fajra emlékezteti őt. Vizslatekintete és nagyszerű szagló-érzéke révén a segédrendező a legelrejtettebb helyeken felkutatja a nemes vadat (v. ö. mozar, statista stb.) s leleményes módon törbe csalja azokat. A mondottakból tehát kitűnik, hogy a segédrendező az említett lények s főleg az ugynevezett mozar ragadozók környezetében szeret ólálkodni. Ezt azonban nem tisztán önző célból teszi, hanem főleg azért, hogy a nálánál erő-

sebb, egyik legnagyobb ellenségének, vagyis a rendezőnek (v. ö. sivatag királya, oroszán stb.) kegyét és jóindulatát biztosítsa a maga számára. Már ebből is könnyen megállapítható, hogy a segédrendezőnek a létért való küzdelemben olyanféle felhajtó szerep jut, mint a kopó-fajnak, továbbá az is leszögezhető, hogy a segédrendező bizonyos mér-

tékben szolgalelkű lény. Ugyanis a segédrendező mindenkor kapható arra, hogy az előbb említett ellenségének vagyis a rendezőnek kívánságait, parancsait teljesítse. Kitűnik ez abból is, hogy például amikor a rendező, miként a sivatag királya, elhagyja barlangját (v. ö. atelier) és a pusztában kirándulásokat tesz, (v. ö. filmfelvétel) a segédrendező őt nemcsak elkíséri, hanem még a rendező szórakoztatásához szükséges tárgyakat (v. ö. kellék) is utána cipeli. Azonfelül pedig abban is segítségére van a rendezőnek, hogy ez a kiszemelt áldozatot minél jobban megkinozhassa. A segédrendezőfaj elszórtan él a földön, de leginkább ott található, ahol a szóbanforgó ellensége tanyázik.

AZ OPERATÖR

Az operatör a rágcsálók egyik jelentékeny és különös csoportját alkotja, jöllehet vannak természetrajzírók, akik a vakond fajjal hozzák rokonságba az operatört. Ugy az egyik, mint a másik felfogás helyes uton halad, amikor az operatör természetrajzát tanulmányozván, a pontos osztályozást megállapítani igyekeznek. Kérdés mégis, hogy melyik a helyesebb meghatározás? Ami az utóbbi felfogást illeti, úgy a vakond, mint az operatörfajnak közös jellemvonása, hogy mindkettő a sötétséget szereti. De amíg a vakond rendszerint a föld alatt lakik, addig az operatör rendszerint a házak falai között váj magának nagyobb üreget, amely állandó tartózkodási helyeül szolgál (v. ö. laboratórium). A rágcsálókkal viszont az a közös jellemvonás hozza őt kapcsolatba, hogy mindkettőjüket rendkívül finom rágókészülékkel áldta meg a természet, amellyel

táplálékukat feldolgozzák. A különbség csak az, hogy az operatör e finom rágcsálókészülékét nem a szájüregében hordja, hanem külön e célra szolgáló különös készülékben (v. ö. perforáló gép), mely révén aztán a megemésztendő táplálékot könnyen feldolgozza. Ennek a rágcsáló-készüléknek rendkívül éles fogai vannak, melyek által rengeteg táplálékot tud rövid idő alatt feldolgozni. Az operatör a táplálékát nyers állapotban fogyasztja el (v. ö. pozitív és negatív nyersfilm). Megjegyzendő, hogy a sötét üregben felhalmozott kész-

letet a rágcsgáló készülék révén csupán előkészíti a fogyasztásra, mely életfolyamatot aztán a világosságban, különösen napfényben szeretj elvégezni (v. ö. filmfelvétel). Az is érdekes,

hogy ezt az élettani processust nem a maga jószántából végzi, hanem rendszerint egy nálánál erősebb faj (v. ö. rendező) egyenes rákényszerítésére. Ezzel szemben viszont azt is le kell szögezni, hogy az operatőr rengeteg ilyen nyers anyagot fogyaszt el, ami miatt aztán gyakran az említett erősebb fajjal gyülik meg a baja (v. ö.

tolerancia). Az operatőrfaj még a fejlődés stádiumában van s előreláthatólag idővel a fejlődési lehetőség legmagasabb fokát is elfogja érni,

Operatőrök közt a legelső Arany,
Fotográfiája tiszta, mint az arany.

Adler Miklós

Filmtrükköknek érti csinját-binját,
Filmeket felvenni, sokfelé híjják.

Operatőrök közt tehetséges kezdő,
De biztos: ma holnap szintén ismert lesz ő.

Mig
rendű
statist
lányek
ban e
mint
minél
hátrán
min
rendű
konyat
sib.) sz
statist
szerint
a nőne
adó lé
keztet
is rend
ben ta
nak is
követn
egy kö
Ha pél
hogy
akkor
avagy
elvéte
kiéheze
más kö
v. ő. e
narcra

A FILMSTATISZTA

Míg a ragadozó movizsinészfaj a teremtés felsőrendű lényének egyik osztályát alkotja, addig a filmstatiszta-fajt bátran sorozhatjuk az alsóbbrendű lények csoportjához. A filmstatiszta ugyanis általában esetlen, nehézkes mozgású lény, nem úgy mint az előbb említett felsőrendű ragadozófaj, minélfogva a fajok létért való küzdelmében nagy hátrányt szenved. Röviden szólva: a statisztia-faj, miní más, szervezetilg és szellemileg fejletlen, alsórendű faj, a nálánál erősebb, fejlettebb és mozgékonyabb fajjal szemben (v. ö. movizstar, rendező stb.) szintén ki van téve az elnyomásnak. A filmstatisztának — ez a himekre vonatkozik — rendszerint kiálló pofacsontja és beesett szeme van, míg a nőneműek legtöbbje jól táplált és a külsőre sokat adó lény. A filmstatiszta-faj sok tekintetben emlékeztet a juhnyájra, amennyiben a filmstatiszta-faj is rendszerint csoportonként, kisebb-nagyobb tömegben található egy-egy helyen. S miként a juhnyájnak is van egy vezére, kit az egész nyáj rendszerint követni szokott, ép ugy a filmstatisztéria-nyajat is egy közülük kivált lény vezeti (v. ö. segédrendező). Ha például az említett vezér nyájának tudtul adja, hogy ő másnap itt meg itt lesz egy bizonyos időben, akkor parancsára a nyáj is megjelenik a pusztában, avagy egy barlangszerű üregben (v. ö. atelier, filmfelvétel). A filmstatisztéria-nyáj egyébként többnyire kiéhezett tömeg s így érthető, hogy legtöbbje egymás között titkos harcot folytat egy-egy jó falat (v. ö. epizód-szerep) elnyerése végett. Erre a titkos harcra vezethető vissza a fajnak egy kevésbé szép

jellemvonása, amit egyébként a tudósok már némely állatfajnál szintén ismernek s ez: a hízékedés. Amint ugyanis a tapasztalat mutatja, némely filmstatiszta-lény a nálánál erősebb rendezőfaj kegyét igyekszik megnyerni, így akarván társai fölé kerülni, s ezért hízékedő, kedveskedő az említett szemben. Ez a jellemvonás főleg a nőnemű lényeknél szembetűnő. Viszont sokszor maga ez az erősebb faj igyekszik magához édesgetni a nálánál gyöngébb filmstatiszta-lényt, ez esetben az illető természetesen a nőneműek közé tartozik. A filmstatiszta-faj lelkivilágáról érdekes feljegyezni, hogy legtöbbje élénk fantáziával rendelkezik és sok közöttük az álmodozó. Így egyesek a náluknál jóval erősebb, ragadozó mozistar-faj jelentősebb példányának képzelik magukat, mint aminő például a híres Menichelli vagy Psylander. Ez a tévhit azután az álmodozó lényt igen gyakran beteggé teszi, ami viszont a családás folytán, nem egyszer könnyen a betegnek korai halálát okozza.

A FILMKÖLCSÖNZŐ

A filmkölcsonzõ faj õshazája, amint ezt a szak tudomány hosszas kutatás után kiderítette, az újvilág, vagyis Amerika. Itt jelentkeznek először filmkölcsonzõ ragadozók s csak később kerülnek át a faj egyes példányai a tengeren túlról az európai kontinensre, ahol azután gombamódra elszaporodnak. Ami a faj származásának időpontját illeti, kétségtelen hogy a filmkölcsonzõ faj a teremtésnek egy egészen új kreációja s az is beigazolást nyert, hogy Kolumbusz Kristóf, amikor Amerikát felfedezte, még hire-hamvát sem találta e fajnak. Mint már fentebb érintettük, a filmkölcsonzõ a ragadozók egyik válfaját alkotja. Legnagyobb ellensége az u. n. mozis, akit prédának tekint s ha sikerül õt törbe csalnia, jókedvű és meglegedett. A tudomány érdekes megfigyeléseket tett arra nézve, hogy a filmkölcsonzõ miképen keríti hatalmába áldozatát. Az a mód, ahogyan ellenségét törbe salja, élénken emlékeztet az „egérfogó“ nevű találmányra. Az egérfogó tudvalevőleg bizonyos csalétekkel fogja meg az egeret. Épen így a filmkölcsonzõ ragadozók harcmodoránál is felleljük a csalétket, persze más formában. Nevezetesen a filmkölcsonzõnek is van egy, rendszerint nagyobb ürege (v. ö. iroda), amelybe áldozatát becsalni igyekszik, de míg az egérfogó szerkezetnél a csalétkül szolgáló szalonna vagy másnemű husdarab közvetlenül a szerkezet nyílásánál foglal helyet, addig a filmkölcsonzõ csalátke magában az üreg belsejében van elhelyezve. Továbbá, mint már említettük, a csalétek az utóbbiaknál nem husnemű, hanem papírnemű anyagból áll (v. ö. plakát). Ebből a csalétekből az üreg (v. ö. iroda)

falán rendszerint nagyobb mennyiség van elhelyezve, úgy hogy amikor az áldozat az üreg belsejébe kerül, a családok tarka és különös színétől megszédulván eszméletét veszti.

A filmkölcsönző ragadozónak azután már könnyű dolga van az eszméletét veszített áldozatával. Egy különös szerrel, amelyet nagymennyiségben még a tengeren túli vagy más idegen országrészekből hozott magával s amelyet elrejtve hatalmas bődönökben tart raktáron (v. ö. film), álomba ringatja áldozatát s így röviden végez vele. A mozis csak később, amikor öntudatra ébred, jön rá, hogy tulajdonképpen törbe csalták.

A filmkölcsönző faj szaporodása egyébként az utóbbi időben csökkenést mutat, aminek egyik fő oka az elmúlt világháború, amely nagyon megnehezítette, hogy a már említett altatószert (v. ö. filmanyag) egyik országból a másikba szállítsák, ez a körülmény pedig az elmondottaknál fogva a faj megélhetését egyre kétségesebbé teszi. A faj kimulását azonban, szivós természeténél fogva szó sem lehet.

A MOZI
SAJTÓ

Jól az agyadba véd, hogyha valamit mond,
Fenti főszerkesztő, jó Lenkei Zsigmond

S. L.
Várnai István

Pistuka, Pistuka. jó Várnai Pista,
Hosszúra nyulik már a szép női lista.

hajtárkudor

Nyájas, jó olvasó, ne csodálkozz' rajta,
Ha a szakma nélkül boldogtalan Lajtha.

Filmekről értékes cikkeket ír sokat,
S ezrével ontja a filmfeliratokat.

Pánczelt Lajos

Régi filmkritikus, a sajtót szolgálja,
Ám a rossz filmeket szívéből utálja.

A film őskorából, régi ujságíró,
Ügyes, sokoldalu és nagy munkabíró.

Vári Rezső szakmánk kitűnő jogásza,
Filmpereket nyer ő egymásután játszva.

M O Z I - M O Z A I K

FILMGYÁRTÁS

Irta: *Karinthy Frigyes.*

Szin: igazgatói szoba, *személyek:* az igazgató, a rendező, az operatőr, két színész, három színésznő, egy szabó, egy borbély, egy oroszlánsze: iditőnő, egy főhadnagy, két néger, egy kínai óriás, két összenőtt gyerek, egy kellékes, két egypupu és egy egypupu teve, egy lírai költő, mint az éppen szóbanforgó „Álom” című film-darab szerzője.

Igazgató: Nem bánom, akkor az maradjon, de legfeljebb tíz-tizenkét méter.

Operatőr: Husz.

Igazgató: Tíz. A bankár kijön az ajtón, körül-néz. Felirat: Husz év múlva. Meglátja Laurát, idill, vízió, az a jelenet, mikor husz év előtt lemászott a hágcson,

A költő: Ez nem jó lesz, igazgató ur, hiszen neki nem is szabad tudni, hogy Laura már nem akar . . .

Igazgató: Ne beszéljen nekem ostobaságokat. A bankárnak muszáj benne lenni a harmadik felvonásban.

A költő: Miféle bankárnak?

Igazgató: Mifélének, hát neki, Lux Pálnak.

A költő: (kétségbeesetten): Bankár? De hiszen az nem bankár, az csillagász . . .

Igazgató: Csak volt. Nem lehet csillagász,

honnán veszek én csillagásztornyot, nem mondaná meg? Bankár lesz.

A költő: De hogy fedezhet fel egy bankár egy új csilagot?

Operatőr: Nagyon szépen. A csatorna végén kibujik, körülnéz, most panorámát csinálunk, utána premier plan, amint észreveszi.

A költő: De . . .

Igazgató: Ne beszéljen mindig bele, Alanyi! Ne zavarjon bennünket, holnapután reggelre nekem kész kell lenni a külső felvételekkel. Tyű, a propeller-csavarról egészen megfeledkeztem! Sipos, megvannak a propeller-csavarok?

Kellékes: Hogy lennének meg? A lakatos harminc koronát kér letétbe.

Igazgató: Maga vadállat, most jut eszébe? (Telefonál.) Halló, halló!

Tevehajcsár: (arabul): Kérem, én nem várhatok, tessék megmondani, jöjjünk, avagy ne jöjjünk.

Igazgató (a telefonba): Kösse le annyiért, de nekem délutánra szállítani kell a negativokat . . . (Maga elé teszi a kagylót, kifelé beszélve): Megvan, tudom már, hogy csináljuk: Elemér már akkor beleszeret a táncosnőbe, mikor még csak álmában látja . . .

A főhadnagy: Az nem lehet.

A színész: Dehogynem. Egy degenerált grófról van szó, arról el lehet képzelni! . . .

Az orosz-lánszelidítőnő: . . . hogy egy álomszerű árnyékba szeret . . .

Operatőr: De az husz méterrel több és virazsirozni kell . . . és két Wolframmal több . . .

Igazgató: Ha álomszerű szerelem, akkor kettő-

vel több? (A telefonba): Halló . . . halló . . . szaladjon át Vereshez küldjön két Wolframmal többet.

Színész: Igy jó lesz.

Igazgató (habozva): Hát legyen degenerált?

Színésznő: Á, fenét legyen.

A költő: De igazgató ur, hiszen a gróf . . .

Operatőr: Ugyan, hallgasson.

Igazgató: Nem bánom, legyen degenerált.

Hm, de ha degenerált, akkor holnap fél kilencre itt kell lenni a csőnek, beforrasztva . . . Sipos! telefonáljon a káposztásmegyeri vízművekhez . . .

A tevehajcsár (arabul): Ejnye, a fűzfán-fütyülő rézangyalát, meddig várjunk még?

Színésznő: Kérem, igazgató ur, azt a nagy jelenetet, amikor le akarok lépni a trambulínáról, de valami titokzatos erő visszatart, nem lehet megcsinálni.

Igazgató: Hogy a micsodába ne lehetne megcsinálni?

Színésznő: Mert én azt nem tudom megcsinálni, azt nem lehet kihozni,

Igazgató (felugrik): Nekem akarja beadni, hogy azt nem lehet kihozni? Ide nézzen, itt áll a teve, jobbról — itt áll maga, már mint én — egy szerelmes nő, aki éppen leszáll a tevéről, a trambulín szélére lép . . . sötéten maga elé néz . . . (megjátssza) . . . a keblei pihegnek . . . (megjátssza) . . . egyszerre eszébe jut minden, maga elé néz sötéten, de nőies kacérsággal . . . (megjátssza) . . . nekem akarja beadni, hogy egy ilyen nőt nem tarthat vissza valami titokzatos erő? Ne vegyen engem palira, fiam.

Operatőr (meggyőződéssel): Látja, hogy lehet.

Rendező: Csak bizza ránk.

Tevehajcsár (arabul): Hát mi lesz?

Operatőr: Harminc méteren kihozom a titokzatos erőt.

Kereskedősegéd (bejön): Alásszolgája.

Igazgató: Kitől jön?

Segéd: A papírgyárból. Elhoztam a műszalámit.

Ha én egyszer filmrendező lehetnék!

Amióta a művészet ösvényeit taposom,
Lelkemen, mint néma árnyék, egy vágy gyakran átoson.
Mert nem vagyok én dohányos, nem élek az italér'.
Kártyát sem veszek kezembe, mivel a pech utolér.
Csupán egy a szenvedélyem, mely rámtört mint Nemezis,
Filmet szeretnék rendezni reggel, nappal s este is.
A kicsi nők üldöznének akkor tudom engemet,
Hogy adjak én a lepedőn nekik vajmi szerepet.
Szerelmes levélkét kapnék tőlük ezret napjába'
S lepedőre vinni őket volna szívem . . . hiába!
Felvételtörök őket magukat előttem úgy kelletnék . . .
Te jó Isten! . . . Ha én egyszer filmrendező lehetnék!

Nem dicsekszem, de technikám új volna és meglepő,
Miót nem örökitett meg eddig még a lepedő.
Például a Gellérthegyet bedöntném a Dunába,
Eifel tornyát befűzném egy óriás tű fokába.
A légen át villámgyorsan egy nagy autó rohanna,
Bűntársával abban szökne hama' el Gar El Hama.

*S hogy a nézők nagy étvágyát kielégíttsem gonddal,
Békefeltételeinket megégetném Loyd Georggal.
S mit nem láttak még sohasem semmiféle képeken,
A nap körül forogni ah, a föld volna kénytelen,
Olyan trükköket csinálnék, mikre példa nem volt még.
Te jó Isten! . . . Ha én egyszer filmrendező lehetnék!*

*Szerződtenék ezer tagból álló statisztériát,
Mely a bolsi elemeket hét határon üzi át.
Szerepelne a filmemen vagy tizezer vadállat,
Akiket a bolsevikik pompásan játszanának.
Persze, hogy nem maradna el a sok estély, dinner, löncs,
S Lenkeffyért megbirkózna Psylander és Olaf Föncs.
Lefőzném én a nagy Deésyt, Urbán Gádót s Joe Mayt
S filmjelmhez a Zsazsától kérnék kölcsön színt és bájt.
Megtudná az egész világ, hogy egy filmzseni vagyok
S lábam elé borulnának a nagy mozicsillagok.
S hatán netán a nézőnek filmem mégse tetszenék,
Te jó Isten! . . . Arra biz' én huszonötöt veretnék.*

GÁBOR JENŐ.

CZEZARINKA

— A REZON URALKODÓ FRIMMJE —

Látványos élő mozi 8 évszakban, 18 emberöltőben és husz században. Óriási rendezői táborkara élén plagiálta: *Kőváry Gyula*.

(Előadták a *Bonbonier-kabaré*-ban.)

I. rész.

„A PALIK ÉRKEZÉSE“

(Történik egy moziban. Zsufolt ház. Egy páholyban a gavalér egyedül unatkozik. Férj feleségével érkezik, ugyanabba a páholyba lépnek be.)

Férj: Na itt vagyunk. Csücs le drágaságom. Mi ez? Nem értem. Én az egész páholyt megvettem, és idegenek ülnek benne.

Feleség: Ignác, ne csinálj feltűnést.

Jegyszédő: Szabad a jegyeket kérnem.

Férj (hóna alatt 16 kötet könyvvel): Itt van a jegykötet.

Jegysz.: Ez kérem csak jövő áprilisban lesz érvényes

Férj: No, hova tettem az e havi jegy-regényt? Ez az? ez se . . . na itt van.

Jegysz. (Kitép egy csomó lapot): 136—298-ig. Tessék.

Férj: Hogy van az, hogy én az egész páholyt megvettem és mégis ül benne egy ur?

Jegysz.: Ez az ur csak elvben ül itt. A páholy csak az öné. De zsufolt házunk lévén, ez az ur pót-széket kapott és azt ebbe a páholyba tettük be. (El).

Feleség: Ignác, ne csinálj feltűnést!

Férj: Én nem akarok miattad mindennap egy lovagias affért! No de én megyek, találkozom van a Fuchsszal abban a 2 waggon fogpiszkálóban, amit aprófának akarok eladni. Pá anyukám, januárra visszajövök. addig nem lesz még vége a IV. képnek.

Feleség: Ignác csinálj már egy eltűnést.

Férj: (megcsókolja): És majd elmondod, mi történt (el).

Gavallér (felugrik): Csókolom a kacsóit imádott Herminem!

Feleség: Mit szól ehhez az állathoz, hát nem eljött ő is a moziba?

Gavallér: Már úgy megijedtem!

Feleség: Hanem Zsorzs, viselkedjék rendesen.

Gavallér: Óh igen. Mint rendesen. Na mi lesz már avval a villany-spórolással! (ötétség lesz).

Feleség: Mi jön most? (cuppanás). Na Zsorzs. Mi ez?

Gavallér: A Zsorzs keze.

Feleség: Nem úgy értem, de mi a címe.

Gavallér: Damjanics utca 23

Feleség: Nem a magáé, a képe... (világos lesz).

II. rész.

„A FEHÉR MISZ-IZMA.“

(Történik a „Protektok-rád“ moziirodában.)

Igazgató: Szerencsétlen nem tud nekem egy szenzációt kiötlöni?

Rendező: Ha ön nem áldoz

Igazgató: Egy vasat se ezekre a sablónos filmekre.

Rendező: Pardón „A majomfülű tőkalsó“ nem sablónos!

Igazgató: Maga trotli, hisz abban összefüggő cselekmény van! Ide szeizódtetem ökörségeket küldni és maga egy marhaságot nem képes kitálcálni. Olyan képet akar bocsátani a közönségnek, amiben valószínűség van? Tönkremegyek!

Rendező: Talán „A kétfejű lelenc menyasszonya“.

Igazgató: Pitiáner! A Cesarinával akar konkurálni? Hol vannak azok a szép idők, Cesarina részei: „A fehér mész-izma“, „A Kohn fiai vérhasban“, „Nekome őfelsége“, „Zophír, az 5000 éves táncmester“, meg a többi gyönyörű paralitikus részlet.

Lung (beugrik): Hát mi lesz? Lesz felvétel vagy nem? Lesz pénz vagy nem?

Igazgató: Ki ez Vuncsi?

Rendező: Lung-en-en-zund-ung, japán moziművész, a „Techtli-Mechtli“ slágerciklus főszereplője!

Jordán (szakadt ingben, párdúc-kacagánnyal, nyiszlett fiucska): Mi lesz? Lesz felvétel, vagy üssek?

Rendező: Ez Jordán ur, az „Elefántöklű attasé“ című 60 felvonásos hőse!

Igazgató: Sablón, sablón, nem kell! Valami újat!

Cesarinka (belép): Jó napot, jó estét és jó Pesti Hirlapot!

Igazgató: Ah, ki ön, művelt nagysám?

Cesarinka: Mozibűvésznő vagyok, Cezarinka, a nagy Cesarina leánya

Lung: Ah, én Kien Lung fia: Lung-en-en-zund-ung.

Cezarinka: Atyja anyám barátja volt.

Jordán: Én Madson dán konzul fia, Jordán konzul-gyáros.

Cezarinka: Ah barátaim!

Jordán: Hol, merre járt, mit csinált?

Cezarinka: Elmondom . . .

Igazgató: Ez kell nekem! Carina folytatá: a!
Rendező ur, hamar vegye fel!

Rendező: Operatőr vigyázz! Kezdhetjük!

III. rész.

„CEZARINKA ÉLETFESMÉNYE CITROMHÉJBAN“.

(Történik egy japán lampionban.)

Cezarinka: „Bizugy ecsém. Mikor mamának, a nagy Cezarinának vége volt a 2617-ik folytatásban, már nem élt ember a földön. Csak mammuth-nagyságu svábbogarak és dagadtzsebű mozisok éltek, Jó anyám, aki temperamentumos tüzes leány volt, előregedett és élete végéig elvesztett tűzességét siratta, míg végre egy elszakadt mozilepedőn fejezte be életét.

Lung: Nem unalmas, csak folytassa.

Cezarinka: Anyám azt hitte, hogy én meghaltam a Lelencben, holott engem kicseréltek és helyettem egy leendő mozigyáros hunyt el csirájában

Lung: Bámulatosan izgató (ásit).

Cezarinka: 15 éves koromban egy kaportalai bramín barátnője lettem, akitől megtudtam, hogy anyám Sábész királynő utolsó ékszerét is a zaciba csapta . . .

Lung: Rémesen érdekes . . . (elalszik).

Cezarinka: . . . de a cédula elveszett és

egész életemet e cédula keresésének szenteltem.
Hisz maga alszik!

Lung (felebred): Hogy aludnék! Ott hagyta el,
hogy . . . szemtelen!

Cezarinka: A nyomok Pestre vezettek, a cé-
dulák és jegyek városába.

Lung: Ön nem lehet egyedül ebben az ismer-
etlen városban. Elveszem feleségül.

Cezarinka: Kis pajkos. Milyen vallásu maga?

Lung: Sintó vagyok.

Cezarinka: Zsidó?!

Lung: Nem sidó, hanem sintó! Ez a japánok
ősi vallása.

Cezarinka: Szóval nem izraelita, hanem izraé-
linta. Mindegy. Lehetetlen, Családi tradíciónk nem
engedi a női ág férjhezmenését. Jó anyám meséli,
hogy nagymama is leány volt.

Lung: Akkor tekintsen unoka-ismerősének.

Cezarinka: Azt lehet. Gyerünk!

Jordán (bejön): Hát én mostohagyerek vagyok?
Én is veletek megyek. Most vettem két waggon
izmot.

Cezarinka: Aba kinder, nicht streiten! Indulás!

IV. rész.

KOFFÍR, AZ 5000 ÉVES KÁVÉHÁZ

(Történik a cimben.)

Cezarinka (jön két társával): És nincs a
zálogcédula.

Lung: Pedig már mindenütt kerestük, a Szén-
központban, az Utlevelosztályban, a Tőzsdén és
nincs,

Cezarinka: Neked mi bajod Jordán?

Jordán: El vagyok keseredve, hogy nem tudok brillirozni az erőmmel. Csak jár a pofám és soha nem csinálok semmit.

Cezarinka: Ne busulj, majd lesz még alkalmad.

Pincér (jön): Parancsolnak az uraságok?

Cezarinka: Egy kávét kérek, semmi nélkül!

Pincér: Tessék,

Cezarinka: Jaj de kemény ez a zsemlye.

Pincér: Ez még Sába királynő idejéből való.

Cezarinka: Ah, nem bírom feltörni, Jordán, te vagy az erős ember, törd fel.

Jordán (nekimegy a zsemlyének és nagy erőfeszítés után ketté töri).

Lung (ugy drukkol neki, hogy megszakad és meghal, e szavakkal): Temesetek a billiárd alá.

Jordán: A zsemlyében van valami.

Cezarinka: Ah, micsoda svábbogár?

Jordán: Egy cédula!

Cezarinka: Ah, anyám zálogcédulája!

Jordán: Nos, és mi van rajta?

Cezarinka: Az csak az V. képben fog kiderülni.

V. rész.

A CÉDULA TITKA

Történik a nagy „Zálogház” előtt.

Cezarinka (fáradtan jön Jordánnal): Ah, nem bírom tovább. És sehol a zálogház.

Jordán: Én sem bírom már, pedig erős egy legény vagyok.

Cezarinka: Már csak ketten vagyunk.

Jordán; Ah, mit látok! Erre az ajtóra az van írva, hogy: Zálogház. Ez alighanem egy zálogház lesz.

Cezarinka: Hogy te milyen zseniális vagy!

Jordán: Benyomom a kaput.

Cezarinka: Hiszen nyitva van!

Jordán: Én mégis benyomom, mert én erős vagyok. (Az ajtó magától kinyílik, Jordán azonban a nagy erőfeszítéstől megszakad).

Jordán: Ezzel én meghalok! (Meghal.)

Cezarinka: Tehát egyedül maradtam,

Öreg zálogos (ophiri jelmezben előlép): Ime leányom a zálog. Szerencse, hogy ma jöttél érte, mert holnap lejárt volna (átad neki egy kulcsot és el.)

Cezarinka: Ime tehát a helyzet kulcsa. Ah, de ez a kulcs lyukas belül. (Kihúzz belőle egy papírlapot). Anyám írása: „Édes leányom! Egész életed egy tévedés áldozata. A lelcncben nem cseréltek ki és helyetted nem egy leendő mozidirektor halt meg, hanem tényleg te magad. Nekem elhiheted — jó anyukád Cezarina.“ Ah, hát én nem éltem? Jé, milyen vicces! (Meghál.)

VI. rész.

NEKÓME ŐFELSÉGE

(A nézőtér világos lesz, a szerelmes pár mögött ott áll a férj ételhordóval a kezében.)

Férj: Itt vagyok anyukám, gondoltam, megéhez-tél, elhoztam az ebédedet. Ah, mit látok! Hiszen itt ölelkeznek!

Gavallér: Ugyan miket beszél! Nem látja, hogy orvos vagyok? Önagysága e percben halt

meg a kíváncsiságtól, mert nem tudta meg, hogy
mi van a zálogcédulán.

Férj: És ön?

Gavallér: En most halok meg szégyenletem
ben, hogy megnezttem ezt a darabot. (Meghal.)

VII. rész.

TÖMEGHALAL

Férj: Az összes szereplők meghaltak? Mit keres-
sek én tovább a földön? (Főbelövi magát.)

VIII. rész.

100 ÉV MULVA

A mozis még mindig él és röhög.

(VÉGE.)

Fordított világ

Mivel

Csudás produkiókat mivel

A filmen a csudamajom Jáck,

A moziszinészek arra törekszenek most,

Hogy őt ügyességben majmolják.

Mozi

Az Istenke jó szívvel nézi
A pirulókat, epedőket.
Ők boldogan ámultak ketten
Nagy csodáin a lepedőnek.
Szemük a vásznon, lelkük egymásban.
„Vigjáték három felvonásban“

De ah, ez így van életünkben:
Minden dolog kiderül egyszer,
A kép után világos lesz és
Ez ellen nincsen semmi vegyszer.
Borzasztó. Ott volt a lány papája.
„Megrázó társadalmi dráma.“

Péter, mert így hívták az ifjut,
Szaladt, miként az üldözöttek,
És jól figyelt, mily messze vannak
A léptek, mik utána jöttek.
Végre előnyt nyert s megjelent Péter.
„Természetes. Kétezer méter.“

A lány három pofont bekapván
Ott mindjárt helyt a zord atyától.
Otthon öngyilkos akart lenni.
Az atyák szíve ettől lágyul
Péternek adta. Házasság. Béke.
„Jó éjszakát kívánunk. Vége.“

Harsányi Zsolt.

*Psylander Valdemár levele a „Mozireklám”
szerkesztőségéhez.*

Menyország, 1920. december

Kedves Szerkesztő ur!

Tekintve, hogy amióta elköltöztem a földről, alig foglalkoznak velem a lapok, hiúságomban mélyen megsértve, engedje meg t Szerkesztő Ur, hogy egy kissé ismét magamra tereljem a rajongó moziközönség figyelmét.

El fogom beszélni, mert bizonyára érdekli még az éncsekély személvem a moziközönséget, hogy mi történt velem azután, hogy porhüvelyem elhagyta a hitvány sártekét! Amikor délcegen, elegáns frakkban, szememen az obligat monoklival, kezemben ezüst kis sétapálcámmal bekopogtatam a mennyország kapuján, Szent Péter a legnagyobb örömmel nyitott nekem kaput. Jöve telem hirére a menyország valamennyi lakója: szebbnél-szebb szöke angyalok siettek elém, akik természetesen már az első pillanatban belém bolondultak, sőt mindjárt autogrammot kértek tőlem. Az angyalok gyönyörű serege göndör báránnyelűiken kőnyökölve, áhitatos mennyei énekkel fogadott. Képzheti, kedves Szerkesztő Ur, óriási örömet, amikor a mennyei lakók között egyik korábban elhunyt kollégámat is megpillantottam, a jó öreg Duci bácsit, sőt a szeretetreméltó szegény, fiatal Dorrit Weixler mozi-színésznőt is!

Első napom, amelyet a menyországban töltöttem, egy kissé kellemetlenül telt el. Eltekintve attól, hogy a mennyei fényességet a szemem nehezen tudta megszokni, — jóllehet odalent a földön a filmfelvételekkor használt magneziumfényt megszokhattam — mindjárt az első napon megost-

romlott az angyalok óriási serege, hogy mindnyájan mozi-
színésznők szeretnének lenni és ők is kértek, hogy játszam
velük is, mint ahogyan Henny Portennel, Asta Nielsennel
Mária Carmival vagy Else Fröchlichkel játszottam boldo-
gabb napjaimban. Faggatásukra mindjárt meg kellett
ígérnem nekik, hogy rövidesen filmgyárat fogok a meny-
országban alapítani és őket is játszatni fogom.

Szent Péter kedves gondoskodása folytán egy tündériesen
berendezett felhőpalotában kaptam lakást, amelyenről oda-
lent moziszínész koromban bizony egyik rendezőm sem
mert volna álmodni az atelierekben. Tekintve, hogy a film-
játszás odalént egy kissé kifárasztott — nem kevesebb,
mint tizenegyezeröttszázhatvan nőt kellett a filmdarabokban
meghódítanom, elcsábítanom vagy feleségül vennem —
elhatároztam, hogy mielőtt első menybéli filmemhez hozzá-
kezdenék, néhány hétig pihenni fogok. Egy alkalommal
azonban, amikor séta közben egy kis ablakon a menyből
lenéztem a Földre és megláttam, hogy a nagy metropoli-
sokban többé már nem az én nevem szerepel a moziplaká-
tokon, hanem holmi Gunar Tolnüs-é, Stauart Webbs-é s
mit tudom én még kié, ambicióm azontul nem hagyott
nyugton. Elhatároztam, hogy azonnal elkezdem a filmemet
A darabot ennél fogva hamarosan megírtam. Azután kiszem-
eltem a menyország legszebb részeit, ahol a felvételeket
eszközölni szándékoztam Milyen gyönyörű „plein air“ fel-
vételek lesznek itt a mennyben, gondoltam boldogan magam-
ban! . . . Az öreg Szent Péter mindent beszerzett nekem,
ami a film elkészítéséhez szükséges. Felvevőgépet, nyers-
anyagot, sőt gyönyörűen berendezett műtermet is. Az
operatőri szerepre Gábor arkangyalt tanítottam be. A fel-

vételeket megkezdjük és a darabcsakhamar be volt fejezve. Amikor a kazettákat végre kivettem a gépből, odaszóltam Szent Péterhez:

— Most pedig öregem, gyerünk a sötétkamrába, hogy kidolgozzam a „negatív”-ot.

Szent Péter csodálkozó arcot vágott.

— Hova? — kérdezte.

— A sötétkamrába! — mondtam én.

— Hát mit gondolsz te? Az örök Világosság honában hol fogsz te sötétséget találni?

Kedves Szerkesztő ur! Képzelterti szörnyű csalódáso-mat e szavak hallatára! Csak most kezdett az agyamban teljes világosság derengeni. Beláttam, hogy most már le kell mondanom örökre a dicsőségről . . . Azóta, higgye el kedves Szerkesztő ur, százszor is megbántam, hogy a menyországba jutottam. Talán ha a pokolba kerültem volna, ahol bizonyára sötétség van, nagy művészetemről még ezután is írhattak volna a lapok dicsőhimnuszokat!

Egyébként maradok a Szerkesztő urnak

őszinte barátja
WALDEMÁR PSYLANDER

A másolat hitelül:
GÁBOR JENŐ.

A két Garas

Benn a New-Yorkban két férfi vitázik,
S szavába vág az egyiknek a másik.
„Hogy meghallgass, joggal követelem azt,
Mert én már előbb letettem a garast!”

A másiknak erre így felel az egyik:
„Jogod lehetett a büszkeségre keddig,
De én viszont, mint operatőr, kedden
A Corvin-filmre a Garast felvettem.”

GÁBOR JENŐ.

A diva

Igéző

Volt

Holt-

Részeg lett, ha nézte a néző.

Termete karcsú, homloka ivelt:

Őnagysága drámákat mivelt.

A diva

Játékátul

Riva

Fakadt mindenki magátul.

S egy szép nap

Ó jérum! jérum!

Amire nincsen szérum,

Se vegyszer

(Jaj, be kell vallni!)

Önagyságának egyszer
A filmen meg kellett halni.
A kába
Tánczene mellett
Golyót röpiteni kellett
Magába.
Megtette sajna,
S a közönség volt a legnagyobb bajba.
Nem lehet leírni,
Hogy kezdett mindenki zokogni, sirni.
Zokogtak szomjan, étlen
Ő, — nyögték — „a szerencsétlen!”
Mily szomorú alkalom!
Meghalni ilyen fiatalon!
Ni, hogy fekszik a diványon
Mily holtan és sílányon . . .

S a diva, aki ott feküdt halva
Mikor lefotografálták
Egész más üggyel volt elfoglalva.
Azt gondolta a jó nő:
„Megpukkadok dühömbe,
Hogy nem halhatok meg az új kosztümömbe,
Mert még nem lett kész vele a szabónő.”

Várnai István.

Korona Filmkereskedelmi R.-t.

Budapest, VII., Erzsébet-körut 4.

Az 1921—922. szezonban a legszenzációsabb—
Selznik-féle és Goldwin-féle amerikai film-
slágereket hozza forgalomba.

A KULISSZA-KÖNYVTÁR

következő számaiban a fővá-
rosi kabarék nagy sikert ara-
tott darabjai: u. m. kis egy-
felvonásosak, tréfák, magán-
számok kerülnek a magyar
olvasóközönség elé.

A KULISSZA-KÖNYVTÁR

egyik közelebbi száma teljes
szövegkönyvét (scenárium)
fogja adni egy magyar film-
drámának, amely minden
laikus részére ugyszólván tan-
könyvül szolgálhat majd a
mozidarabítás technikájának
elsajátításához.

